
atharvashira upanishad

అథర్వశిరోపనిషత్ శివాథర్వశీర్షం చ

Document Information

Text title : Atharvashira Upanishad

File name : atharvashira.itx

Category : atharvashIrSha, upanishhat, shiva

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic Tradition

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Description-comments : 22/108; Atharva Veda, Shaiva Upanishad

Latest update : July 13, 1999, April 13, 2019

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 16, 2023

sanskritdocuments.org

అథర్వశిరోపనిషత్ శివాథర్వశీర్షం చ

అథర్వవేదీయ తైవ ఉపనిషత్ ||

అథర్వశిరసామర్థమనర్థప్రోచవాచకమ్ |
సర్వాధారమనాధారం స్వమాత్రత్రైపదాక్షరమ్ ||

ఓం భద్రం కర్ణభిః శృణుయామ దేవా
భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః |
స్థైరజైస్తుష్టువాంసస్తనూభి-
ర్యశేమ దేవహితం యదాయుః ||

స్వస్తి న ఇన్దో వృద్ధశ్రవాః
స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః |
స్వస్తి నస్తార్షో అరిష్టనేమిః
స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ||

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ||

ఓం దేవా హ వై స్వర్గం లోకమాయంస్తే రుద్రమప్రచృన్కే-
భవానితి | సోఽబ్రవీదహమేకః ప్రథమమాసం వర్తామి చ
భవిశ్యామి చ నాన్యః కశ్చిన్మత్తో వ్యతిరిక్త ఇతి |
సోఽన్తరాదన్తరం ప్రావిశత్ దిశశ్చాన్తరం ప్రావిశత్
సోఽహం నిత్యానితోఽహం వ్యక్తావ్యక్తో బ్రహ్మబ్రహ్మహం ప్రాఞ్చుః
ప్రత్యఞ్చోఽహం దక్షిణాఞ్చ ఉదఞ్చోఽహం
అథశోఽర్ధ్వం చాహం దిశశ్చ ప్రతిదిశశ్చాహం
పుమానపుమాన్ స్త్రియశ్చాహం గాయత్ర్యహం సావిత్ర్యహం
త్రిష్టుబ్జగత్యనుష్టువ్ చాహం ఛన్దోఽహం గార్వాపతోఽ
దక్షిణాగ్నిరాహవనీయోఽహం సత్యోఽహం గౌరహం
గౌర్యహమ్మగహం యజురహం సామాహమథర్వాజ్గిరసోఽహం
జ్యేష్ఠోఽహం శ్రేష్ఠోఽహం వరిష్ఠోఽహమాపోఽహం తేజోఽహం

గుహ్యోహంఅరణ్యోఽహమక్షరమహం క్షరమహం పుష్కరమహం
 పవిత్రమహముగ్రం చ మధ్యం చ బహిశ్చ
 పురస్తాజ్ఞ్యోతిరిత్యహమేవ సర్వేభ్యో మామేవ స సర్వః సమాం యో
 మాం వేద స సర్వాదేవాన్వేద సర్వాంశ్చ వేదాన్పాక్షానపి
 బ్రహ్మ బ్రాహ్మణైశ్చ గాం గోభిరాబ్బ్రహ్మణాన్పాహ్మణేన
 హవిర్హవిషా ఆయురాయుషా సత్యేన సత్యం ధర్మేణ ధర్మం
 తర్పయామి స్వేన తేజసా ।

తతో హ వై తే దేవా రుద్రమపృచ్ఛన్ తే దేవా రుద్రమపశ్యన్ ।
 తే దేవా రుద్రమధ్యాయన్ తతో దేవా ఊర్ధ్వబాహవో రుద్రం స్తువంతి ॥ ౧॥

ఓం యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ బ్రహ్మ తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్ యశ్చ విష్ణుస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౨॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ స్కన్ధస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౩॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చేన్ద్రస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౪॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చాగ్నిస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౫॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ వాయుస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౬॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ సూర్యస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౭॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ సోమస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౮॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యే చాష్టౌ గ్రహస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౯॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యే చాష్టౌ ప్రతిగ్రహస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧౦॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ భూస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧౧॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ భువస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧౨॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ స్వస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧౩॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ మహస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧౪॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యా చ పృథివీ తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧౫॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చాంతరిక్షం తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧౬॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యా చ ద్యౌస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧౭॥

- యో వై రుద్రః స భగవాన్యాశ్చాపస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧౮ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ తేజస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౧౯ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ కాలస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౨౦ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ యమస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౨౧ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ మృత్యుస్తస్మై వై నమోనమః ॥ ౨౨ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చామృతం తస్మై వై నమోనమః ॥ ౨౩ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చాకాశం తస్మై వై నమోనమః ॥ ౨౪ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ విశ్వం తస్మై వై నమోనమః ॥ ౨౫ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యాచ్చ స్థూలం తస్మై వై నమోనమః ॥ ౨౬ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ సూక్ష్మం తస్మై వై నమోనమః ॥ ౨౭ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ శుక్లం తస్మై నమోనమః ॥ ౨౮ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ కృష్ణం తస్మై వై నమోనమః ॥ ౨౯ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ కృత్స్నం తస్మై వై నమోనమః ॥ ౩౦ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ సత్యం తస్మై వై నమోనమః ॥ ౩౧ ॥
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ సర్వం తస్మై వై నమోనమః ॥ ౩౨ ॥ ॥ ౨ ॥

భూస్తే ఆదిర్మధ్యం భువః స్వస్తే శీర్షం విశ్వరూపోఽసి బ్రహ్మైకస్త్యం ద్విధా
 త్రిధా వృద్ధిస్తం శాన్తిస్త్యం పుష్టిస్త్యం హుతమహుతం దత్తమదత్తం
 సర్వమసర్వం విశ్వమవిశ్వం కృతమకృతం పరమపరం పరాయణం చ త్వమ్ ।
 అపామ సోమమమృతా అభూమాగన్మ జ్యోతిరవిదామ దేవాన్ ।
 కిం నూనమస్మాన్కృణవదరాతిః కిము ధూర్తిరమృతం మార్త్యస్య ।
 సోమసూర్యపురస్తాత్ సూక్ష్మః పురుషః ।
 సర్వం జగద్ధితం వా ఏతదక్షరం ప్రాజాపత్యం సూక్ష్మం
 సౌమ్యం పురుషం గ్రాహ్యమగ్రాహ్యేణ భావం భావేన సౌమ్యం
 సౌమ్యేన సూక్ష్మం సూక్ష్మేణ వాయవ్యం వాయవ్యేన గ్రసతి స్వేన
 తేజసా తస్మాదుపసంహర్తే మహాగ్రాసాయ వై నమో నమః ।
 హృదిస్థా దేవతాః సర్వా హృది ప్రాణాః ప్రతిష్ఠితాః ।
 హృది త్వమసి యో నిత్యం తిస్రో మాత్రాః పరస్తు సః । తస్యోత్తరతః శిరో

దక్షిణతః పాదౌ య ఉత్తరతః స ఓఙ్కారః య ఓఙ్కారః స ప్రణవః
 యః ప్రణవః స సర్వవ్యాపీ యః సర్వవ్యాపీ సోఽనన్తః
 యోఽనన్తస్తత్తారం యత్తారం తత్సూక్ష్మం తచ్చుక్లం
 యచ్చుక్లం తద్వైద్యుతం యద్వైద్యుతం తత్పరం బ్రహ్మ యత్పరం
 బ్రహ్మ స ఏకః య ఏకః స రుద్రః య రుద్రః యో రుద్రః స ఈశానః య
 ఈశానః స భగవాన్ మహేశ్వరః ॥ 3॥

అథ కస్మాదుచ్యత ఓఙ్కారో యస్మాదుచ్చార్వమాణ ఏవ
 ప్రాణానూర్ధ్వముత్క్రామయతి తస్మాదుచ్యతే ఓఙ్కారః ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే ప్రణవః యస్మాదుచ్చార్వమాణ ఏవ
 ఋగ్యజుఃసామాధర్వాఙ్గిరసం బ్రహ్మ బ్రాహ్మణేభ్యః ప్రణామయతి
 నామయతి చ తస్మాదుచ్యతే ప్రణవః ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే సర్వవ్యాపీ యస్మాదుచ్చార్వమాణ ఏవ
 సర్వాంతోకాన్వ్యాప్నోతి స్నేహో యథా పలపిణ్ణమివ
 శాన్తరూపమోతప్రోతమనుప్రాప్తో వ్యతిషక్తశ్చ తస్మాదుచ్యతే సర్వవ్యాపీ ।
 అథ కస్మాదుచ్యతేఽనన్తో యస్మాదుచ్చార్వమాణ ఏవ
 తిర్యగూర్ధ్వమధస్తాచ్చాస్యాన్తో నోపలభ్యతే తస్మాదుచ్యతేఽనన్తః ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే తారం యస్మాదుచ్చార్వమాణ ఏవ
 గర్భజన్మవ్యాధిజరామరణసంసారమహాభయాత్తారయతి త్రాయతే
 చ తస్మాదుచ్యతే తారమ్ ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే శుక్లం యస్మాదుచ్చార్వమాణ ఏవ క్లన్తతే
 క్లామయతి చ తస్మాదుచ్యతే శుక్లమ్ ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే సూక్ష్మం యస్మాదుచ్చార్వమాణ ఏవ సూక్ష్మో భూత్వా
 శరీరాణ్యధితిష్ఠతి సర్వాణి చాఙ్గాన్యమిమృశతి తస్మాదుచ్యతే సూక్ష్మమ్ ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే వైద్యుతం యస్మాదుచ్చార్వమాణ ఏవ వ్యక్తే
 మహతి తమసి ద్యోతయతి తస్మాదుచ్యతే వైద్యుతమ్ ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే పరం బ్రహ్మ యస్మాత్పరమపరం పరాయణం చ
 బృహదబ్బృహత్యా బృహయతి తస్మాదుచ్యతే పరం బ్రహ్మ ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే ఏకః యః సర్వాన్ప్రాణాన్సంభక్ష్య
 సంభక్షణేనాజః సంసృజతి విసృజతి తీర్థమేకే వ్రజన్తి
 తీర్థమేకే దక్షిణాః ప్రత్యఞ్చ ఉదఞ్చః
 ప్రాఞ్చోఽభివ్రజన్త్యేకే తేషాం సర్వేషామిహ సద్గతిః ।

సాకం స ఏకో భూతశ్చరతి ప్రజానాం తస్మాదుచ్యత ఏకః ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే రుద్రః యస్మాద్బృషిభిర్వాన్వైర్భక్తైర్రుతమస్య
 రూపముపలభ్యతే తస్మాదుచ్యతే రుద్రః ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే ఈశానః యః సర్వాన్వేవానీశతే
 ఈశానీభిర్జననీభిశ్చ పరమశక్తిభిః ।
 అమిత్వా శూర ణో నుమో దుగ్ధా ఇవ ధేనవః । ఈశానమస్య జగతః
 స్వర్పశమీశానమిన్ద్ర తస్థిష ఇతి తస్మాదుచ్యతే ఈశానః ।
 అథ కస్మాదుచ్యతే భగవాన్మహేశ్వరః యస్మాద్భక్తా జ్ఞానేన
 భజన్త్యనుగృహ్ణోతి చ వాచం సంస్పృజతి విస్పృజతి చ
 సర్వాన్భావాన్పరిత్యజ్యాత్మజ్ఞానేన యోగేశ్వైర్యేణ మహతి మహీయతే
 తస్మాదుచ్యతే భగవాన్మహేశ్వరః । తదేతద్రుద్రచరితమ్ ॥ ౪॥

ఏకో హ దేవః ప్రదిశో ను సర్వాః పూర్వో హ జాతః స ఉ గర్భే అన్తః ।
 స ఏవ జాతః జనిష్యమాణః ప్రత్యజ్ఞనాస్తిష్ఠతి సర్వతోముఖః ।
 ఏకో రుద్రో న ద్వితీయాయ తస్మై య ఇమాంల్లోకానీశత ఈశనీభిః ।
 ప్రత్యజ్ఞనాస్తిష్ఠతి సంఘకోచాన్తకాలే సంస్పృజ్య విశ్వా
 భువనాని గోప్తా ।

యో యోనిం యోనిమధిష్ఠతిష్ఠత్యేకో యేనేదం సర్వం విచరతి సర్వమ్ ।
 తమీశానం పురుషం దేవమీడ్యం నిచాయ్యేమాం శాన్తిమత్యన్తమేతి ।
 క్షమాం హిత్వా హేతుజాలాస్య మూలం బుద్ధ్యా సఙ్చితం స్థాపయిత్వా తు రుద్రే ।
 రుద్రమేకత్వమాహుః శాశ్వతం వై పురాణమిషమూర్జేణ
 పశవోఽనునామయన్తం మృత్యుపాశాన్ ।
 తదేతేనాత్మన్నేతేనార్ధచతుర్థేన మాత్రేణ శాన్తిం సంస్పృజన్తి
 పశుపాశవిమోక్షణమ్ ।

యా సా ప్రథమా మాత్రా బ్రహ్మదేవత్యా రక్తా వర్ణేన యస్తాం
 ధ్యాయతే నిత్యం స గచ్ఛేత్ప్రహ్మపదమ్ ।
 యా సా ద్వితీయా మాత్రా విష్ణుదేవత్యా కృష్ణా వర్ణేన
 యస్తాం ధ్యాయతే నిత్యం స గచ్ఛేద్విష్ణుష్టవం పదమ్ । యా సా
 తృతీయా మాత్రా ఈశానదేవత్యా కపిలా వర్ణేన యస్తాం
 ధ్యాయతే నిత్యం స గచ్ఛేద్దేశానం పదమ్ ।
 యా సార్ధచతుర్థీ మాత్రా సర్వదేవత్యాఽవ్యక్తీభూతా ఖం
 విచరతి శుద్ధా స్ఫటికసన్నిభా వర్ణేన యస్తాం ధ్యాయతే

నిత్యం స గచ్ఛేత్పదమనామయమ్ ।

తదేతదుపాసీత మునయో వాగ్వదన్తి న తస్య గ్రహణమయం పన్థా
విపిత ఉత్తరేణ యేన దేవా యాన్తి యేన పితరో యేన ఋషయః
పరమపరం పరాయణం చేతి ।

వాలాగ్రమాత్రం హృదయస్య మధ్యే విశ్వం దేవం జాతరూపం వరేణ్యమ్ ।
తమాత్మస్థం యేను పశ్యన్తి ధీరాస్తేషాం శాన్తిర్భవతి నేతరేషామ్ ।
యస్మిన్క్రోధం యాం చ తృష్ణాం క్షమాం చాక్షమాం హిత్యా
హేతుజాలస్య మూలమ్ ।

బుద్ధ్యా సంచితం స్థాపయిత్వా తు రుద్రే రుద్రమేకత్వమాహుః ।
రుద్రో హి శాశ్వతేన వై పురాణేనేషమూర్జ్ణణ తపసా నియన్తా ।
అగ్నిరితి భస్మ వాయురితి భస్మ జలమితి భస్మ స్థలమితి భస్మ
వ్యోమేతి భస్మ సర్వంహ వా ఇదం భస్మ మన ఏతాని
చక్షూంషి యస్మాద్యతమిదం పాశుపతం యద్భస్మ నాఙ్గాని
సంస్పృశేత్తస్మాద్బ్రహ్మ తదేతత్పాశుపతం పశుపాశ విమోక్షణాయ ॥ >॥

యోఽగ్నో రుద్రో యోఽప్స్విన్తర్యో ఓషధీర్విరుధ ఆవివేశ । య ఇమా
విశ్వా భువనాని చక్ల్వపే తస్మై రుద్రాయ నమోఽస్త్యగ్నయే ।
యో రుద్రోఽగ్నో యో రుద్రోఽప్స్విన్తర్యో ఓషధీర్విరుధ ఆవివేశ ।
యో రుద్ర ఇమా విశ్వా భువనాని చక్ల్వపే తస్మై రుద్రాయ నమోనమః ।
యో రుద్రోఽపు యో రుద్ర ఓషధీషు యో రుద్రో వనస్పతిషు । యేన
రుద్రేణ జగదూర్ధ్వంధారితం పృథివీ ద్విధా త్రిధా ధర్తా
ధారితా నాగా యేఽన్తరిక్షే తస్మై రుద్రాయ వై నమోనమః ।
మూర్ధానమస్య సంసేవ్యాప్యథర్వా హృదయం చ యత్ ।
మస్తిష్కాదూర్ధ్వం ప్రేరయత్యవమానోఽధిశీర్షతః ।

తద్వా అథర్వణః శిరో దేవకోశః సముజ్ఘ్రితః ।

తత్ప్రాణోఽభిరక్షతి శిరోఽన్తమథో మనః ।

న చ దివో దేవజనేన గుప్తా న చాన్తరిక్షాణి న చ భూమ ఇమాః ।

యస్మిన్నిదం సర్వమోతప్రోతం తస్మాదన్యన్న పరం కిఞ్చనాస్తి ।

న తస్మాత్పూర్వం న పరం తదస్తి న భూతం నోత భవ్యం యదాసీత్ ।

సహస్రపాదేకమూర్ధ్నా వ్యాప్తం స ఏవేదమావరివర్తి భూతమ్ ।

అక్షరాత్సంజాయతే కాలః కాలాద్వాస్యపక ఉచ్యతే ।

వ్యావకో హి భగవాన్రుద్రో భోగాయమనో యదా శేతే రుద్రస్తదా సంహార్యతే ప్రజాః ।

ఉచ్ఛ్వాసితే తమో భవతి తమస ఆపోఽస్వజ్జుల్యా మథితే
 మథితం శిశిరే శిశిరం మధ్యమానం ఫేనం భవతి ఫేనాదణ్ణం
 భవత్యణ్ణాద్భ్రుహ్యో భవతి బ్రహ్మణో వాయుః వాయోరోజ్కారః
 ఓంకారాత్సావిత్రి సావిత్రియా గాయత్రి గాయత్రియా లోకా భవన్తి ।
 ఆర్చయన్తి తపః సత్యం మధు క్షరన్తి యద్భువమ్ ।
 ఏతద్ధి పరమం తపః ।
 ఆపోఽఙ్ఙ్యోతీ రసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువః స్వరో నమ ఇతి ॥ ౬ ॥

య ఇదమథర్వశిరో బ్రాహ్మణోఽధీతే అశ్రోత్రియః శ్రోత్రియో భవతి
 అనుపనీత ఉపనీతో భవతి సోఽగ్నిపూతో భవతి స వాయుపూతో
 భవతి స సూర్యపూతో భవతి స సర్వేర్దేవైరాతో భవతి స
 సర్వైర్దేవైరనుధ్యాతో భవతి స సర్వేషు తీర్థేషు స్నాతో
 భవతి తేన సర్వైః క్రతుభిరిష్టం భవతి గాయత్రియాః
 షష్ఠినహస్రాణి జప్తాని భవన్తి ఇతిహాసపురాణానాం
 రుద్రాణాం శతసహస్రాణి జప్తాని భవన్తి ।
 ప్రణవానామయుతం జప్తం భవతి । స చక్షుషః పక్ష్యేం పునాతి ।
 ఆ సప్తమాత్పురుషయుగాన్పునాతీత్యాహ భగవానథర్వశిరః
 సకృజ్జప్తైవ శుచిః స పూతః కర్మణ్యో భవతి ।
 ద్వితీయం జప్తా గణాధిపత్యమవాప్నోతి ।
 తృతీయం జప్తైవమేవానప్రవిశత్యోం సత్యమోం సత్యమోం సత్యమ్ ॥ ౭ ॥
 ఓం భద్రం కరేభిరితి శాన్తిః ॥
 ॥ ఇత్యథర్వశిరోపనిషత్సమాప్తా ॥

Encoded by Sunder Hattangadi

atharvashira upanishad

pdf was typeset on September 16, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

